

Bedrijfseconomische kencijfers

b&u- en gww-bedrijven 2014

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Bedrijfseconomische kencijfers 2014

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

December 2015

Bedrijfseconomische kencijfers

b&u- en gww-bedrijven 2014

N.R.L. Visser, MSc

Inhoudsopgave

Conclusies op hoofdlijnen	7
1 Hoofdaannemers b&u	9
1.1 Ontwikkelingen in de omzet	9
1.2 Ontwikkelingen in het vermogen	9
1.3 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kencijfers	9
2 Hoofdaannemers gww	13
2.1 Ontwikkelingen in de omzet	13
2.2 Ontwikkelingen in het vermogen	13
2.3 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kencijfers	13
Onderzoeksverantwoording	17
Begrippen en formules	19
EIB-publicaties	23

Conclusies op hoofdlijnen

In dit rapport worden de bedrijfseconomische ontwikkelingen in 2014 weergegeven bij de b&u- en gww-bedrijven die voornamelijk als hoofdaannemer of bouwondernemer werkzaam zijn.

In 2014 steeg de bouwproductie na jaren van dalingen. De bedrijfseconomische situatie van hoofdaannemers is iets verbeterd.

De winstgevendheid van hoofdaannemers is dit jaar gestegen. In de b&u steeg de winstmarge van 1,6% naar 2,0%. In de gww steeg de winstmarge van 1,1% naar 2,2%. Vergeleken met 2013 bleef een groter deel van de kleinere b&u-hoofdaannemers in 2014 buiten de 'rode cijfers'. Ook bij de gww-bedrijven heeft een grotere fractie winst behaald ten opzichte van 2013.

Van de bedrijven die overblijven in de markt was de gemiddelde liquiditeit in beide sectoren voldoende, hoewel deze in de gww-sector wel is afgenomen.

Doordat het totale vermogen harder steeg dan de omzet, daalde de omloopsnelheid van het vermogen. Daarnaast zorgden de ontwikkelingen in de winstmarge ervoor dat de gemiddelde rentabiliteit van de hoofdaannemers steeg.

1 Hoofdaannemers b&u

Dit hoofdstuk gaat in op belangrijke bedrijfseconomische ontwikkelingen bij b&u-hoofdaannemers in 2014. Achtereenvolgens komen ontwikkelingen in omzet, vermogen en bedrijfseconomische kencijfers aan bod.

1.1 Ontwikkelingen in de omzet

Omzet in 2014 gestegen

B&u-hoofdaannemers boekten in 2014 een totale omzet van € 18,1 miljard (zie tabel 1.1). In vergelijking met 2013 is de totale omzet gestegen. De stijging hangt mede samen met de economische situatie. Vanaf halverwege 2014 nam de bouwproductie weer voorzichtig toe.

Veranderingen in de samenstelling van de omzet

Mede door ontwikkelingen in diverse segmenten van de markt waren er veranderingen in de samenstelling van de omzet van b&u-hoofdaannemers. Wel bleven traditionele patronen in de omzetverdelingen in stand. Zie tabel 1.2 voor een verdeling van de omzet naar marktsector, opdrachtgevers en wijze van opdrachtverzekrijging. Woningcorporaties, bedrijven en particulieren bleven de belangrijkste klantgroepen voor de b&u-hoofdaannemers. De overheid maakte vorig jaar als opdrachtgever een sterke stijging mee. Bij de verdeling naar wijze van opdrachtverzekrijging is te zien dat het aandeel klantenwerk is toegenomen.

1.2 Ontwikkelingen in het vermogen

Vermogensmutaties leiden tot een daling van liquide middelen

In 2014 hebben diverse vermogensmutaties plaatsgevonden. Er was € 410 miljoen benodigd, door de groei van vaste activa en vermindering van garantievermogen en langlopende schulden. Hiertegenover kwam € 339 miljoen vrij uit o.a. de overige kortlopende schulden. Als gevolg daalde het bedrag van de liquide middelen (-/- € 71 miljoen). Het totaal geïnvesteerd vermogen daalde voor het zesde opeenvolgende jaar tot een waarde van € 6,7 miljard.

1.3 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kencijfers

Tabel 1.3 laat de ontwikkelingen van enkele bedrijfseconomische kencijfers van b&u-hoofdaannemers zien. De kencijfers geven inzicht in de financiële verhoudingen aan het eind van het boekjaar (31 december) en maken zo periodevergelijking en bedrijfsvergelijking mogelijk.

Winstmarge iets verbeterd

De winstmarge bedroeg in 2014 2,0% (was in 2013 1,6%). De winstmarge steeg door de relatieve daling van de overige kosten. Alleen in het grootbedrijf verbeterde de winstmarge niet. Dit komt door een hoger aandeel van het verbruik (inkoop). De relatieve daling van de loonkosten en overige kosten kon deze toename niet geheel compenseren. In het klein- en middenbedrijf steeg de winstmarge.

Het percentage b&u-hoofdaannemers dat in 2014 erin slaagde winst te maken daalde naar 67% (was 77%). Bij het kleinbedrijf steeg het percentage winstmakers met 12 procentpunt naar 65%. Het percentage winstmakers in het midden- en grootbedrijf daalde met respectievelijk 1 en 3 procentpunten naar 73% en 88%.

Liquiditeit verslechterd, solvabiliteit verbeterd

In 2014 daalde gemiddeld genomen de liquiditeit, de mate waarin b&u-hoofdaannemers direct opeisbare schulden kunnen betalen. Gemiddeld waren de quick ratio en de current ratio 143% en 167%. De ratio's bleven, voor het totaal en per grootteklasse, ruim boven de norm van 100%. De solvabiliteit, de mate waarin b&u-hoofdaannemers bij bedrijfsbeëindiging alle schulden kunnen betalen, verbeterde iets. Het aandeel schulden in het totaal vermogen bedroeg 61%.

Zowel debiteuren- en crediteurentermijn als omlooptijd van het vermogen dalen

De debiteuren- en crediteurentermijn, de termijnen waarop opdrachtgevers en b&u-hoofdaannemers zelf facturen betalen, daalden verder in 2014. De debiteuren- en crediteurentermijn bedroegen 30 en 40 dagen.

In 2014 is de omlooptijd van het vermogen afgenomen tot 137 dagen (-/16 dagen). De omlooptijd van het vermogen daalde, doordat per euro omzet minder vermogen benodigd was.

Het netto vermogensbeslag laat de termijn zien waarop, per saldo, geïnvesteerd vermogen in onderhanden werk vastligt. Het netto vermogensbeslag daalde met vijf dagen naar 18 dagen. Het netto vermogensbeslag is al een aantal jaren relatief laag. Dit komt doordat een groter deel van het vermogen bij het groot- en grotere middenbedrijf gefinancierd wordt door (voor-)uitbetaling van gedeelten van de aanneemsom door opdrachtgevers. Per saldo ligt er dan relatief minder vermogen in voorraden en onderhanden werk vast.

Winstgevendheid stijgt

De winstgevendheid van b&u-hoofdaannemers wordt uitgedrukt in de rentabiliteit van het totaal vermogen (RTV) en eigen vermogen (REV). De RTV en REV bedroegen respectievelijk 5,9% en 13,7%. Door de hogere winstmarge is de RTV in alle grootteklassen iets gestegen. De stijging van de REV was vooral toe te schrijven aan de stijging van de RTV.

Tabel 1.1 Verdeling van de omzet in 2013-2014 van b&u-hoofdaannemers, in lopende prijzen (x € 1 mln)

	Omzet uit bouwbedrijf		Omzet uit nevenactiviteit	Totale omzet
	Binnenland	Buitenland ¹		
2013	17.661	38	160	17.859
2014	17.882	35	137	18.054

1 Omzet van in Nederland gevestigde werkmaatschappijen met Nederland als voornaamste werkgebied

Bron: EIB

Tabel 1.2 Verdeling van de binnenlandse omzet in 2013-2014 van b&u-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Marktsectoren in %								
Nieuwbouw woningen	24	18	34	34	35	30	33	28
Nieuwbouw gebouwen	11	24	39	27	37	52	32	33
Nieuwbouw totaal	35	42	73	61	72	82	65	61
Onderhoud woningen	36	35	19	21	15	12	21	22
Onderhoud gebouwen	24	21	7	15	11	6	12	14
Onderhoud totaal	60	56	26	35	26	18	33	37
Overige activiteiten	5	2	1	3	2	0	3	2
Opdrachtgevers in %								
Overheid ¹	12	6	6	10	5	17	7	13
Woningcorporaties	6	10	23	22	29	21	22	21
Bedrijven	16	29	29	28	43	47	29	36
Hoofdaannemers	9	10	9	4	15	0	15	3
Particulieren	49	38	22	18	1	7	22	15
Overige ²	8	8	11	17	1	8	5	13
Wijze van opdrachtverzekrijging in %								
Aanbesteding								
- openbaar	9	7	22	17	13	29	16	18
- onderhands	40	36	26	27	27	28	29	29
Enkelvoudige uitnodiging	20	21	10	13	19	11	15	14
Klantenwerk	20	24	8	13	6	7	10	14
Eigen risicobouw	7	1	6	5	5	2	6	3
Bouwteam	2	8	25	19	28	20	21	17
Turnkey	0	0	2	2	0	3	1	2
Overige wijze	2	3	1	4	2	0	2	3

1 Onder overheid is begrepen rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en overige publiekrechtelijke lichamen

2 Inclusief bouw voor eigen risico

Bron: EIB

Tabel 1.3 Bedrijfseconomische kencijfers in 2013-2014 van b&u-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Kostenstructuur in % van de omzet								
Verbruik	65,6	64,4	74,6	73,1	74,8	79,0	72,7	72,9
Arbeid	24,2	24,3	18,0	19,1	16,1	14,7	18,7	18,9
- Directe loonkosten							12,2	12,5
- Indirecte loonkosten							6,5	6,4
Overig	9,4	9,7	6,0	5,6	6,9	4,2	7,4	6,5
- Afschrijvingen	1,4	1,7	0,7	1,4	0,6	0,8	0,8	1,2
- Rentekosten	1,2	0,5	0,2	0,1	0,1	0,2	0,4	0,2
- Overige kosten n.e.g.	6,7 ¹	7,7 ¹	5,1 ¹	4,4 ¹	6,2 ¹	3,5 ¹	6,2	5,0
Diverse baten en lasten							-0,3	-0,3
Resultaat voor belasting ²	0,9	1,6	1,3	2,2	2,2	2,1	1,6	2,0
Kencijfers per werkende x € 1.000								
Bruto omzet	209	209	329	303	402	451	310	303
Toegevoegde waarde	58	59	67	69	76	80	67	68
Loonkosten	51	51	59	58	65	66	58	57
Toegevoegde waarde per direct werkende	73	78	108	106	133	147	100	102
Toegevoegde waarde per € 100 direct loon	149	154	183	185	199	209	176	179
Arbeidsinkomenquote (%)	87	87	89	84	85	83	87	84
% direct werkenden	79	75	62	65	58	54	66	66
Financiële kencijfers								
<i>Liquiditeit in %</i>								
Quick ratio	137	127	149	156	146	142	145	143
Current ratio	163	155	175	179	172	163	171	167
<i>Solvabiliteit</i>								
% schulden in totaal vermogen	75	70	62	59	58	58	64	61
Ratio schulden-eigen vermogen	300	233	163	144	138	138	174	159
<i>Vermogensbeheer in dagen</i>								
Omlooptijd vermogen	181	115	135	149	161	143	153	137
Debiteurentermijn	57	27	43	34	42	27	42	30
Crediteurentermijn	63	42	45	47	63	32	54	40
Nettovermogensbeslag	40	17	20	19	18	19	23	18
<i>Rentabiliteit in %</i>								
Rentabiliteit totaal vermogen	4,1	6,7	4,1	5,7	5,3	5,6	4,6	5,9
Rentabiliteit eigen vermogen	7,0	17,1	9,4	13,0	12,0	12,4	10,1	13,7

1 Inclusief diverse baten en lasten

2 Indien van toepassing is op het resultaat een ondernemersloon van € 45.000 in mindering gebracht

Bron: EIB

2 Hoofdaannemers gww

Dit hoofdstuk gaat in op belangrijke bedrijfseconomische ontwikkelingen bij gww-hoofdaannemers in 2014. Achtereenvolgens komen ontwikkelingen in omzet, vermogen en bedrijfseconomische kencijfers aan bod.

2.1 Ontwikkelingen in de omzet

Omzet in 2014 gestegen

Gww-hoofdaannemers boekten in 2014 een totale omzet van € 6,7 miljard (zie tabel 2.1). In vergelijking met 2013 is de totale omzet gestegen. De stijging komt vooral voor rekening van de omzet uit nevenactiviteiten en omzet gegenereerd in het buitenland.

Veranderingen in de samenstelling van de omzet

Mede door ontwikkelingen in diverse segmenten van de markt waren er veranderingen in de samenstelling van de omzet van gww-hoofdaannemers. Zie tabel 2.2 voor een verdeling van de omzet naar marktsector, activiteit, opdrachtgevers, wijze van opdrachtverzekering en contractvorm. Het grootste deel van de omzet werd gerealiseerd in de wegenbouw. Overheid, hoofdaannemers en bedrijven waren de belangrijkste opdrachtgevers van gww-hoofdaannemers. Bij de verdeling naar wijze van opdrachtverzekering nam het aandeel enkelvoudige uitnodiging het meest af.

2.2 Ontwikkelingen in het vermogen

Vermogensmutaties leiden tot een daling van liquide middelen

In 2014 hebben diverse vermogensmutaties plaatsgevonden. Er was € 615 miljoen benodigd, voornamelijk door investeringen in vaste activa en vermindering van het garantievermogen. Er kwam € 473 miljoen beschikbaar uit overige vorderingen, lange termijn schuld en overige schulden. Per saldo daalden de liquide middelen met € 142 miljoen. Het totaal geïnvesteerd vermogen daalde tot een waarde van € 3 miljard.

2.3 Ontwikkelingen in de bedrijfseconomische kencijfers

Tabel 2.3 laat de bedrijfseconomische ontwikkeling van gww-hoofdaannemers zien aan de hand van enkele hulpcijfers. De kencijfers geven inzicht in financiële verhoudingen aan het eind van het boekjaar (31 december) en maken zo periodevergelijking en bedrijfsvergelijking mogelijk.

Winstmarge hoger, behalve bij grootbedrijf

De winstmarge bedroeg in 2014 2,2%. Hiermee steeg de winstmarge met 1,1 procentpunt t.o.v. 2013. Uitzondering hierbij was het grootbedrijf. Daar daalde de winstmarge tot 1,0%. Het percentage gww-hoofdaannemers dat in 2014 erin slaagde winst te maken steeg naar 81% (was 57%).

Liquiditeit en solvabiliteit allebei verslechterd

Bij de bedrijven die overbleven in de markt daalde in 2014 gemiddeld de liquiditeit, de mate waarin gww-hoofdaannemers direct opeisbare schulden kunnen betalen. Gemiddeld waren de quick ratio en de current ratio 113% en 129%. De ratio's bleven, voor het totaal en per grootteklasse, ruim boven de norm van 100%.

Ook de solvabiliteit, de mate waarin gww-hoofdaannemers bij opheffing alle schulden kunnen betalen, verslechterde in 2014. Het aandeel schulden in het totaal vermogen bedroeg 72% (was 64%). De verslechtering deed zich vooral voor bij het midden- en kleinbedrijf.

Vermogen ligt korter vast

De debiteuren- en crediteurentermijn, de termijn waarop opdrachtgevers en gww-hoofdaannemers zelf facturen betalen, bedroegen respectievelijk 52 dagen en 67 dagen. De debiteurentermijn was ongeveer even lang als in 2013. De crediteurentermijn nam met negen dagen af. In 2014 is de omlooptijd afgenomen tot 174 dagen (-/-24 dagen). De omlooptijd van het vermogen daalde door een combinatie van vermindering van het totaal geïnvesteerde vermogen en een gestegen omzet.

Het netto vermogensbeslag laat de termijn zien waarop, per saldo, geïnvesteerd vermogen in onderhanden werk vastligt. Het netto vermogensbeslag nam in 2014 toe tot 23 dagen.

Winstgevendheid is verbeterd

De winstgevendheid van gww-hoofdaannemers wordt uitgedrukt in de rentabiliteit van het totaal vermogen (RTV) en eigen vermogen (REV). De RTV en REV bedroegen respectievelijk 5,3% en 17,4%. De RTV steeg door de hogere winstmarge en hogere omloopsnelheid van het vermogen. De stijging van de REV was vooral toe te schrijven aan de stijging van de RTV en een groter hefboomeffect.

Tabel 2.1 Verdeling van de omzet in 2013-2014 van gww-hoofdaannemers, in lopende prijzen (x € 1 mln)

	Omzet uit gww-bedrijf		Omzet uit nevenactiviteit	Totale omzet
	Binnenland	Buitenland ¹		
2013	6.570	17	15	6.602
2014	6.300	165	264	6.728

1 Omzet van in Nederland gevestigde werkmaatschappijen met Nederland als voornaamste werkgebied

Bron: EIB

Tabel 2.2 Verdeling van de binnenlandse omzet in 2013-2014 van gww-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Marktsectoren in %								
Wegenbouw	67	54	56	40	48	38	53	41
Kabels en buizen	4	19	9	21	24	18	17	17
Civiele beton	13	10	22	20	23	29	21	24
Kust en oever	13	6	5	7	2	8	5	9
Baggerwerk	2	0	0	4	1	6	1	5
Landinrichting	1	2	4	1	1	1	2	1
Overige activiteiten	0	9	4	7	1	0	2	3
Activiteiten in %								
Nieuwbouw	30	24	29	33	65	41	67	34
Vernieuwing en reconstructie	39	54	45	40	20	28	19	38
Onderhoud	31	21	26	28	15	32	14	28
Opdrachtgevers in %								
Overheid ¹	52	38	62	45	53	53	55	46
Bedrijven	10	9	18	30	39	40	28	19
Particulieren	13	2	2	2	1	1	4	2
Hoofdaannemers	24	38	12	19	1	7	8	29
Overige	1	13	6	2	6	0	5	4
Wijze van opdrachtverzekrijging in %								
Aanbesteding								
- openbaar	17	15	43	39	38	35	35	34
- onderhands	17	20	32	26	44	38	36	35
Enkelvoudige uitnodiging	31	3	11	11	13	8	16	9
Klantenwerk	14	37	5	7	4	1	6	4
Overige wijze	21	25	9	16	1	17	7	17
Contractvorm in %								
E&C	16	29	6	28	4	6	7	20
D&C	7	14	35	9	43	33	35	20
DBM	0	0	0	0	14	0	8	0
DBFM	0	0	0	0	0	0	0	0
Traditioneel/RAW	61	53	57	42	39	49	47	48
Overig	16	5	2	21	0	12	3	13

1 Onder overheid is begrepen rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en overige publiekrechtelijke lichamen

Bron: EIB

Tabel 2.3 Bedrijfseconomische kencijfers in 2013-2014 van gww-hoofdaannemers, per grootteklasse in arbeidsjaren

	< 21		21-100		> 100		Totaal	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Kostenstructuur in %								
Verbruik	61,1	65,4	65,1	67,5	68,0	68,5	66,6	67,6
Arbeid	22,7	17,7	22,1	17,6	21,4	20,4	21,7	19,1
- Directe loonkosten							13,4	11,8
- Indirecte loonkosten							8,4	8,5
Overig	14,1	12,7	12,6	11,9	9,5	10,1	10,8	11,4
- Afschrijvingen	3,3	3,1	1,2	3,5	1,8	2,0	1,9	2,7
- Rentekosten	0,4	0,6	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3
- Overige kosten n.e.g.	10,4 ¹	9,0 ¹	11,2 ¹	8,3 ¹	7,6 ¹	7,9 ¹	8,7	8,5
Diverse baten en lasten							-0,2	-0,3
Resultaat voor belasting ²	2,1	4,2	0,1	2,9	1,2	1,0	1,1	2,2
Kencijfers per werkende x € 1.000								
Bruto omzet	265	292	286	325	298	299	291	305
Toegevoegde waarde	77	75	68	79	73	71	72	74
Loonkosten	60	52	63	57	64	61	63	58
Toegevoegde waarde per direct werkende	97	110	104	123	141	127	126	122
Toegevoegde waarde per € 100 direct loon	161	204	166	222	198	199	186	206
Arbeidsinkomenquote (%)	79	69	94	73	87	86	87	79
% direct werkenden	79	68	65	64	52	56	58	61
Financiële kencijfers								
<i>Liquiditeit in %</i>								
Quick ratio	143	119	128	117	136	108	161	113
Current ratio	148	130	149	133	140	125	169	129
<i>Solvabiliteit</i>								
% schulden in totaal vermogen	58	74	64	72	74	70	64	72
Ratio schulden-eigen vermogen	138	285	178	257	285	233	179	258
<i>Vermogensbeheer in dagen</i>								
Omlooptijd vermogen	193	127	137	178	222	207	198	174
Debiteurentermijn	58	62	50	52	50	43	52	52
Crediteurentermijn	72	76	81	65	75	62	76	67
Nettovermogensbeslag	19	20	15	25	5	23	9	23
<i>Rentabiliteit in %</i>								
Rentabiliteit totaal vermogen	4,8	14,1	1,0	6,9	2,1	2,3	2,4	5,3
Rentabiliteit eigen vermogen	9,8	47,2	1,0	21,2	7,4	7,9	5,9	17,4

1 Inclusief diverse baten en lasten

2 Indien van toepassing is op het resultaat een ondernemersloon van € 45.000 in mindering gebracht

Bron: EIB

Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek heeft tot doel inzicht te geven in de bedrijfseconomische positie van hoofdaannemingsbedrijven.

Het onderzoek omvat alle bedrijven die:

- in Nederland zijn gevestigd;
- werkzaam zijn in de sector burgerlijke en utiliteitsbouw (b&u) of grond-, water- en wegenbouw (gww);
- personeel in dienst hebben en de CAO Bouw volgen. Deze bedrijven zijn geregistreerd bij APG te Amsterdam;
- bouwwerken rechtstreeks in opdracht van de opdrachtgever uitvoeren (hoofdaannemer) en/of projecten uitvoeren voor eigen rekening en risico (bouwondernemer).

De populatie in 2014 bestaat uit 3.448 b&u-bedrijven en 1.044 gww-bedrijven met een totale arbeidscapaciteit van respectievelijk 47.406 en 17.746 arbeidsjaren (verloonde mensjaren).

Elk jaar wordt informatie verzameld over het afgelopen boekjaar. De populatie wordt gevraagd informatie te geven over: (1) aantal werknemers in dienst; (2) omzetverdelingen naar marktsector, type opdrachtgevers, wijze van opdrachtverkrijging, regio; (3) resultatenrekening; en (4) balans. Bedrijven kunnen via een schriftelijke enquête hun gegevens opgeven. Daarnaast worden gegevens verzameld uit bij de Kamers van Koophandel gedeponeerde jaarrekeningen. De steekproef bestaat uit 253 b&u-bedrijven en 74 gww-bedrijven (inclusief werkmaatschappijen van grote concerns) met een gezamenlijke arbeidscapaciteit van respectievelijk 9.150 en 4.586 werkenden (inclusief meewerkende eigenaren niet in loondienst). De samenstelling van de populatie en de steekproef is weergegeven in tabel B.1.

Vanwege ondervertegenwoordiging van het aantal bedrijven in de kleinste grootteklassen heeft weging van de resultaten plaatsgevonden. Als maatstaf hiervoor dient de verhouding tussen het aantal arbeidsjaren in de populatie en de steekproef.

Met de verkregen informatie zijn schattingen gemaakt van het totaal aan omzet en vermogen van de populatie. Deze vormen de basis waarop de kengetallen zijn berekend.

Bedrijven kunnen op concern- of divisieniveau hebben gerespondeerd. Dit betekent dat in de gegevens van deze respondenten werkmaatschappijen begrepen zijn die in de populatie als afzonderlijke teleenheid voorkomen. Bij vergelijkingen van jaar tot jaar moet rekening worden gehouden met veranderingen in omvang en samenstelling van de populatie en de steekproef.

Tabel B.1 Aantal hoofdaannemingsbedrijven naar sector en grootteklasse: populatie in 2014 en responsgroep

Grootte in arbeidsjaren	B&u		Gww	
	Populatie	Responsgroep	Populatie	Responsgroep
≤ 10	2.447	82	774	26
11 – 20	468	56	105	18
21 – 50	351	69	104	12
51 – 100	125	22	30	7
≥ 101	57	24	31	11
Totaal	3.448	253	1.044	74

Bron: EIB

Begrippen en formules

- Diverse baten en lasten
Saldo van opbrengsten en kosten die geen verband houden met de eigenlijke bedrijfsuitoefening
- Resultaat voor belasting
Saldo van bruto omzet en kosten, verlaagd of verhoogd met het saldo van diverse baten en lasten, voor aftrek van belasting
- Ondernemersloon
Berekende beloning voor de werkzaamheden van meewerkende eigenaren van geen rechtspersoonlijkheid bezittende ondernemingen
- Werkende
Een persoon die als werknemer of als eigenaar (niet in loondienst) werkzaam is geweest
- Bruto omzet
De waarde van de totale binnenlandse omzet, exclusief btw
- Netto omzet
Bruto omzet verminderd met de betalingen aan onderaannemers
- Toegevoegde waarde
Totaal van lonen, salarissen, afschrijvingskosten, rentekosten en resultaat voor belasting
- Loonkosten
Arbeidskosten van alle in loondienst verrichte werkzaamheden, waarin begrepen: premies sociale verzekeringen (werkgevers- en werknemersdeel), pensioenpremies en - in voorkomende gevallen - een ondernemersloon
- Direct werkende
Werkende die productiegerichte werkzaamheden verricht
- Directe loonkosten
Kosten van direct productiegerichte werkzaamheden (inclusief ondernemersloon)
- Arbeidsinkomenquote
Aandeel van de totale arbeidskosten in de toegevoegde waarde
- Vaste activa
Waarde van duurzame materiële en immateriële bedrijfsmiddelen
- Vlottende activa
Waarde van materiële en immateriële bedrijfsmiddelen, waaruit op korte termijn de daarin vastgelegde geldmiddelen weer beschikbaar (kunnen) komen
- Onderhanden werk
Waarde van in onderhanden werk vastgelegd vermogen, na aftrek van hierop ingediende termijnen (debetsaldo)
- Termijnen onderhanden werk
Waarde van op onderhanden werk ingediende termijnen, na aftrek van de waarde van het in onderhanden werk vastgelegd vermogen (creditsaldo)

- **Winstmarge**
Het resultaat voor belasting in procenten van de bruto omzet
- **Quick ratio**
Verhouding tussen vlottende activa minus voorraden en onderhanden werk en kort vreemd vermogen
- **Current ratio**
Verhouding tussen vlottende activa en kort vreemd vermogen
- **Schulden**
Deel van alle geldmiddelen dat door derden (schuldeisers) ter beschikking is gesteld
- **Totaal vermogen**
Totaal van alle geldmiddelen dat in bedrijfsmiddelen is vastgelegd
- **Ratio schulden – eigen vermogen**
Verhouding tussen schulden en eigen vermogen
- **Rentedekkingsratio**
De mate waarin het bedrijf genoeg inkomen genereert om rentekosten te dekken
- **Omlooptijd van het vermogen**
Termijn waarop het totaal vermogen wordt omgezet
- **Debiteurentermijn**
Termijn waarop vorderingen op opdrachtgevers uitstaan
- **Crediteurentermijn**
Termijn waarop schulden aan leveranciers worden voldaan
- **Netto vermogensbeslag**
De termijn waarop per saldo in onderhanden werken geïnvesteerd vermogen vastligt
- **Netto vermogen in lopende werken**
Het saldo van voorraden, onderhanden werken en debiteuren enerzijds en crediteuren anderzijds
- **Rentabiliteit van het totale vermogen**
De bruto winst in procenten van het totaal vermogen
- **Bruto winst**
Resultaat voor belasting vermeerderd met de betaalde rente
- **Eigen vermogen**
Deel van alle geldmiddelen dat niet door derden (schuldeisers) ter beschikking is gesteld
- **Rentabiliteit van het eigen vermogen**
Het resultaat voor belasting in procenten van het eigen vermogen

Rekenformules

- **Winstmarge**
 $(\text{Resultaat voor belasting} / \text{Bruto omzet}) \times 100$
- **Bruto omzet per werkende**
 $\text{Bruto omzet} / \text{Aantal werkenden}$
- **Netto omzet per werkende**
 $(\text{Bruto omzet} - \text{Betalingen aan onderaannemers}) / \text{Aantal werkenden}$

- Toegevoegde waarde per werkende
(Loonkosten + Afschrijvingen + Rente + Resultaat voor belasting) / Aantal werkenden
- Loonkosten per werkende
Loonkosten / Aantal werkenden
- Arbeidsinkomenquote
(Loonkosten / Toegevoegde waarde) x 100
- Quick ratio
[(Vlottende activa – Voorraden) / Kort vreemd vermogen] x 100
- Vlottende activa
Voorraden + onderhanden werk + debiteuren + overige vorderingen + liquide middelen
- Kort vreemd vermogen
Crediteuren + termijnen onderhanden werk + bankkrediet + overige schulden op korte termijn
- Current ratio
(Vlottende activa / Kort vreemd vermogen) x 100
- Ratio schulden-eigen vermogen
(Schulden / Eigen vermogen) x 100
- Omlooptijd van het vermogen
(1 / Omloopsnelheid totaal vermogen) x 365
- Omloopsnelheid totaal vermogen
Bruto omzet / Totaal vermogen
- Debiteurentermijn
(Waarde van de debiteuren / Bruto omzet) x 365
- Crediteurentermijn
(Waarde van de crediteuren / Betalingen aan grondstoffen, materialen en onderaannemers) x 365
- Netto vermogensbeslag
[(Voorraden + Onderhanden werk + Debiteuren – Crediteuren) / Bruto omzet] x 365
- Rentabiliteit totaal vermogen
(Bruto winst) / Totaal vermogen) x 100
- Rentabiliteit eigen vermogen
(Resultaat voor belasting / Eigen vermogen) x 100

EIB-publicaties

2010

erwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2010

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2006-2008

Bedrijfseconomische kencijfers b&u-bedrijven 2008

Bedrijfseconomische kencijfers gww-bedrijven 2008

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2010-2015

Zzp'ers in de bouw

De arbeidsmarkt in de bitumineuze en kunststofdakbedekkingsbranche

Kantorenleegstand - probleemanalyse en oplossingsrichtingen

Ondergrondse netwerken en grondwaterbeheer

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2009 (Arbouw)

Ziekteverzuim in de bouw 2009

Beleidsvarianten beperking hypotheekrenteaftrek en liberalisatie huursector

Nacht- en weekendwerk in het wegonderhoud

Bouw in beeld 2009

De bouwarbeidsmarkt 2010-2015

Bedrijfseconomische kencijfers gespecialiseerde bedrijven 2007-2008

Strategie en crisis

Vrouwen in technische functies

Marktstudie AFNL 2011-2012

Infrastuctuurmonitor - MIRT 2011

Kantorenleegstand - analyse van de marktwerking

2011

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2011

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2007-2009

Openbare aanbestedingen in de gww

Bedrijfseconomische kencijfers gww-bedrijven 2009

Bedrijfseconomische kencijfers b&u-bedrijven 2009

Succesvol binnenstedelijk bouwen

De winst van innoveren

Algemene BouwplaatsKosten (ABK) van B&U-projecten 2010 (RRBOUW)

Productiviteit en strategie

Bouwconcerns in beeld 2009-2010

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2011-2016

Restauratie en onderhoud van monumenten - marktverkenning tot 2015

Aanbestedingsgedrag opdrachtgevers

Actuele situatie in de bouw - overzicht ten behoeve van de nieuwe woonvisie

Dynamiek op de woningmarkt

De civiele betonbouw tot 2016 - ontwikkelingen op de markt en in de rolverdeling in het bouwproces

Monumenten en corporaties - monumentenbezit en -beleid van corporaties

Ziekteverzuim in de bouw 2010

Maatschappelijke woonagenda - van programmeren naar stimuleren

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2010 (Arbouw)

Kantorenmonitor - analyse van vraag en aanbod

MKBA Herstructurering Eemsdelta

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2010

Kosten en baten van de bouw bbl-opleiding

Overheid en markt; nieuw evenwicht in aanbesteden

Dienstverlening van medeoverheden - quick scan onder architectenbureaus

Infrastructuurmonitor - MIRT 2012

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2008-2010

Kostenmodel omgevingsrecht

Bouwen voor kwaliteit

2012

Evaluatie stimuleringspakket woningbouw

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2012

Situatie op de Nederlandse hypotheekmarkt

Arbeid en scholing in de restauratiesector

Trends en ontwikkelingen in de wegenbouw tot 2017

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2012-2017

Bouwconcerns in beeld 2010-2011

Effecten van bezuinigingen in de infrastructuur

Annuitaire beperking hypotheekrenteafrek

Vitaliteit: van feit tot beleid

Ziekteverzuim in de bouw 2011

Landelijke samenvatting kantorenmonitor

Stedelijke ontwikkeling en infrastructuur

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2011

Aanbestedingsgedrag opdrachtgevers

Gemeentefinanciën, voorzieningen en ruimtelijke investeringen in krimpgebieden

Kantorenmarkt Noord Nederland

Kantorenmarkt Oost Nederland

Kantorenmarkt provincie Utrecht

Kantorenmarkt Noord-Holland en Flevoland

Kantorenmarkt Zuid-Holland

Kantorenmarkt Zeeland

Kantorenmarkt Noord-Brabant

Kantorenmarkt Limburg

Verkiezingsprogramma's - gevolgen voor de woningmarkt en de bouwproductie

Bouwen voor de zorg

De bouw in 2020

Inventarisatie projecten Noord-Holland Noord 2013

Bouwschoolverlaters

Perspectief voor de funderingsbranche

Bouw in beeld 2011-2012

Regeerakkoord en woningcorporaties

Infrastructuurmonitor - MIRT 2013

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2009-2011

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2011

Marktstudie AFNL 2012-2017

2013

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2013

Verhuurderheffing en huurmaatregelen in krimpregio's

Bouwconcerns in beeld 2011-2012

Woonakkoord - effecten op bouwproductie en werkgelegenheid

Trends en ontwikkelingen in de afbouwbranche 2013-2018

Investeringsfaciliteit en verhuurderheffing

De Stroomversnelling

Ziekteverzuim in de bouw 2012

Verkenning woningbouwprogrammering Regio Amersfoort

De feiten rond aanbesteden

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2012 (Arbouw)

Bouwen voor het onderwijs

Regionale kantorenmarkten Metropoolregio Rotterdam en Den Haag

SER Energieakkoord

Duurzame inzetbaarheid van arbeid

Bouw in beeld 2012-2013

Restauratie en onderhoud van monumenten

Waterbouw en waterschappen tot 2020

MKBA Zeeuws-Vlaanderen

Infrastructuurmonitor - MIRT 2014

EMVI, tenzij.....

Verkenning woningbouwprogrammering regio Arnhem-Nijmegen

Kostenverschil binnenstedelijk bouwen en bouwen op uitleglocaties in Noord-Holland

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2010-2012

Bedrijfseconomische kencijfers b&u- en gww-bedrijven 2012

2014

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2014

Bouwconcerns in beeld 2012-2013

Eindgebruiker en opdrachtgever in de bouw: lessen uit het buitenland

Toekomstperspectieven sloopsector

Scenariostudie Overijssel

Verkenning woningbouwprogrammering Regio Amersfoort

Startersregeling Regio Amersfoort

Succesfactoren opdrachtgeverschap

Ziekteverzuim in de bouw 2013

Gebruik en effecten van de Starterslening)

Transactiekosten aanbesteden

Bouw in beeld 2013-2014

Regionale afstemming van werklocaties in Noord-Brabant

Infrastructuurmonitor - MIRT 2015

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2013 (Arbouw)

2015

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2015

Grondmarkt in crisistijd

Van de grond af aan

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2011-2013

Bedrijfseconomische kencijfers - b&u- en gww-bedrijven 2013

Restschulden in Nederland

Beleggen in zorgvastgoed

Effect vrijstelling WWS en verhuurderheffing

Monitor arbeidsongevallen in de bouw 2014 (Arbouw)

Investeren in Nederland

Werkloosheid in de bouw 2009-2011

Woningmarktgebieden in de Noordvleugel

Infrastructuurmonitor: MIRT 2016

Vitaliteit op de lange termijn

Succesvolle EMVI-aanbestedingen

Energiebesparende technieken en kwalificaties bouwpersoneel

Bedrijfseconomische kencijfers b&u- en gww-bedrijven 2014

Algemene kosten in het bouwbedrijf 2012-2014

Monitor bouwketen najaar 2015

Bouw in beeld 2014-2015

MKBA wetsvoorstel kwaliteitsborging voor het bouwen

Monitor Zzp'ers in de bouw 2014, eerste halfjaar

Monitor Zzp'ers in de bouw 2014, tweede halfjaar

2016

Verwachtingen bouwproductie en werkgelegenheid 2016

Macro-economische verkenning betonakkoord

Ziekteverzuim in de bouw 2014

Instandhouding van monumenten

Monitor Zzp'ers in de bouw 2015, eerste halfjaar

Economisch Instituut voor de Bouw

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam

t (020) 205 16 00

eib@eib.nl
www.eib.nl

Desktop publishing: Margo Wakidjan-Nijbroek, EIB

The logo for the Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) features the lowercase letters 'eib' in a bold, blue, sans-serif font. The 'e' and 'i' are connected, and the 'b' is slightly larger and positioned to the right.

Economisch Instituut
voor de Bouw

Koniginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
info@eib.nl
www.eib.nl